

עוזי אורבן

מילון המילים האובדות

בית חזיון – תיאטרון

[ר' גם: חזיון; חזון; בית ישחק; בית מחזה]
בית חזיון הלאומי "הקומדיה הצרפתית" היה כלו למאכלת אש.
הצבי תרס"ט, ל"ב, צ"ה, II

הממשלה אסרה לערוך בבית החזיון *חזיון חדש של סרדו, בשם "תימירוד" [...]. הקימו שאון גדול בבית החזיון.
האור תרס"א, ט"ז, ס"ג, III

היה סופר. כתב מחזות לבתי החזיון.

האור תרס"ג, י"א, מ"א, IV

ומעט מעט נלכדו ברשתו גם מ"כהני ה"כנסת הנוכרית, וגם בכתי החזיון החל להראות.

האור תרס"ג, י"א, מ"ב, III

למען הפיץ הרבר בלשון רוסית במדינות קורלנד החליטה ממשלת רוסיה להקים [...] בתי חזיון בלשון רוסית.

האור תרס"ג, ה', ל', II

ועוד בשאלה ממין זה עסוקים כעת בפריז, *לכונן בית חזיון מיוחד להמון העם. הרבה בתי חזיון יש בעיר הזאת.

השקפה תרס"ד, ד', ג', II

[...] ולו התמידו המתחילים בזה, כי עתה אולי היה לנו כבר בירושלם בית חזיון עברי [...].

הצבי תרס"ד, ה', ל', IV

בין ה"גשרפים בבית החזיון בשיקאגו היו המשה יהודים, כמעט כלם בחורים וילדים ונשים.

השקפה תרס"ד, כ', 154, II

ור' דוגמות נוספות בערכים: כונן; זמם; מחבר גנינות; סני; חברת אחרית; בטימ; משחק; חזמרת.

מורה שעות – שעות

[ר' גם: עושה כלי מראה השעות; כלי שעה; שעה; מתקן שעות]

האשה שטיינהארט הכיטה בכל רגע על מורה השעות, הרגעים ארכו לה [...].

הצבלת תרס"א, ג', I

[...] והנה מתחת גל האשפתות [...] והנה מורי שעות, שרשרות, עגילים וכל מיני עדיים כלם זהב טהור.

שם, ז', כ"ג, I

ר': מלון ב"ג

סיוון, לל"ע י"ז, 189;

ויס, לל"ע י"ב, 232-233 (שעות).

חררה – סביבון

[ר' גם: גור; גלגלון; סבסב]

[...] הידעת *לרנן וראשך למטה ורגלך למעלה

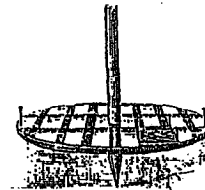
חררה *סובבת על כף רגלך השמאלית וחרב נצבת

על כף רגלך הימנית?

*בערבית, כלי משחק ילדים, הסובב על עוקצו,

כעין אותו שמשחקים בו ילדי היהודים בחנכה וקוראים לו *גור.

הצבי תרס"ט, י', הוספה א', III

עגלת מכונה – קטר

[ר' גם: קיטור; מכונת קיטור; מכונה]
ושם אחו בידו האחת באחת ה"עגלות [...] ובידו השנית פתח את השלשלאות המחברות את העגלות לעגלות המכונה, [...] ועגלת המכונה חדשה *מרוצתה בכח גדול.

הצבי תרס"ט, י"ט, הוספה, II

שלשה שורדים מתחפשים אשר נסעו ב"מסע קיטור לנואיארק התפרצו אל עגלת המכונה בעת המסע [...].

הצבלת תרס"א, כ"ג, רס"ז, I

עגלה מניעה את עצמה – מכונית

[ר' גם: עגלת קיטור]

העגלות "המניעות את עצמן", לאמר ה"הולכות

בלי סוסים וכלי קיטור [...] בכל חוץ תפגשנה

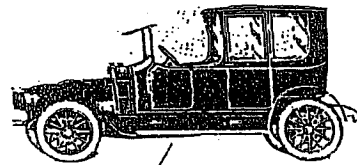
עגלות קטנות, ל"מושב שלשה ארבעה בני אדם,

*רצות הנה והנה, מונעים כמו בכח נסתר, רוחני,

למעלה מהטבע, – בכח החשמל, ויש לחשב כילא

רוחק היום וכל סוס לא יראה בחוצות הערים הגדולות.

הצבי תרס"ד, ה', י"ח, III

עגלת מסלת ברזל – קרון רכבת

[ר' גם: עגלה; עגלת רכבת; מסלת ברזל; מרכבה]
שמינים נוסעים נשרפו בעגלות מסילות הברזל, בפנסלואניה [...].

האור תרס"א, ל"א, קל"ב, II

ה"אמירל אילן יצא לטולון, ואחריו *הלכו שלש עגלות מסלות הברזל, [...] טעונות מכל טוב צרפת.

הצבי תרס"ד, ח', כ"ט, II

שחרחוק, סחרחוק – טלפון

השחרחוק. [כותרת] הנהלת ה"דוארים וה"תלגרפים קבלה פקודה מגבוה לחבר בחוטי שחרחוק את כל ה"תחנות הצבאיות אשר ב"ערי המדינה.

החרות תרע"א, י"ג, I

[...] ובין תחנה לתחנה *יוקבע שחרחוק [...].

שם, כ"ז, ג', III

שחרחוק במיטליין. [כותרת] עירית מיטליין התקשרה עם בן עמנו מר נחמה מסלוניקו לקבוע אחת עשרה תחנות של שחרחוק באי הזה [...].

שם, כ"ז, II

חוטי המברקה והשחרחוק נותקו ובמימי הנמל נמצאו פצצות.

האור תרע"ה, ב', I

סחרחוק ברכבות. באמריקה, ארץ הקדמה, החלו *לכונן בכל רכבות ה"מדינות המאוחדות סחרחוק לכל *עגלה.

השקפה תרס"א, א', II

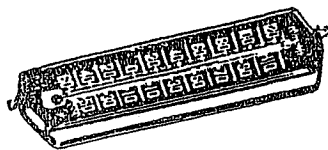

תוכן חם – מלךחם

[ר' גם: חם (תוכן האויר)]

ויבחרו ה"חכמים בכספית להורות על פי *תפוחה את *ערך החם [...] ויכינו ממנה כלי ויקראו לו "תוכן חם" לאמר תוכן יתכן ערך החם בכל דבר אשר יובא בו.

פינס, ספר הכת, 93

עוזי אורבן מילון המילים האובדות

בוקיון - מוקיון, ליצן, להטוטן

[ר' גם: לוליון; לין; מוליון]
[...] וכרבע שעה אחרי כן עמד לפני מין מרפסות גדולה, מעטרת למעלה בדגלים מספר ועל דפנותיה התצוגים היו מצירים בצבעים חזקים מיני "ליצנים, בוקיון ומוקיון, *לוליון ו*מוליון. [הניקוד במקור] הצבי תרמ"ט, י, מ, I

כי בכל פעם שבא צורך גדול לאמה מהאמות, הרפואה כבר מוכנה ומזמנה, ממש כמו במשחקי בוקיון ומוקיון, שברגע שנצרך לו איזה דבר לבוקיון, הרי מוקיון מציץ כמו תחת הארץ ומצייא לו לבוקיון את הדבר ההוא. [הניקוד במקור] השקפה תרמ"ט, ב, 10, II

בתי עינים - משקפים

[ר' גם: זכוכיתים]
הארון ישראל גולדברג האפטיק.
קהיה שמונה ימים באוטיל אמדורסקי וימכור כל מיני בתי עינים.
השקפה תרס"ד, כ"ב, 117, II

ר': מלון ב"י (ע' בית);
סיוון, לל"ע י"ז, 191;
קלויזנר, לל"ע ט"ז, 39 (משקפים);
רבינו, לל"ע י"ד, 117, הערה-17;
ויס, לל"ע י"ב, 144 (משקפים).

בתי עינים תכליים - משקפי-שמש

[...] הורדת את בתי העינים התכליים מעל מצוץ על עיניך, למען לא אוכל ראות את ה"פעולה ש"פעלו דברי עלקי!!
הכבלת תרמ"א, ג, ה, I

בתי רגלים - מגפים

[ר' גם: מוק]
ר' מוקיון (בתי רגלי) היץ מלכלכים בטיט בחזרתן, ואלו בהליכתו היו המוקים (בתי הרגלים) האלה נקיים.
הצבי תרס"א, א, ג, II

בדדה - עצמאות

וכי יש מחשבה לתת לעדת הארמנים איוו קדדה (חרות והנהגה מיוחדת).
הצבי תרמ"ז, ו, 1, IV

השתמשנו בשני גליונו הקדמים בהשם כדדה, למושג חרות והתניה ברשות עצמו ולא *הליה בדעת אחרים Unabhängigkeit; independence. השרש בוד משותף לשתי הלשונות עברית וערבית ב*משמעת, הבדיל והפריש, ומוזה בעברית לכד, בוד, וההתפעל התבודד, התבודדות. אך לשון ערבית השתמשה בכין אשתפעל: אשתפד למושג ש"זכרנו היה כן חרים, ברשות עצמו, ולא תלוי בדעת אחרים [...].
הצבי תרמ"ז, ה, 3, IV

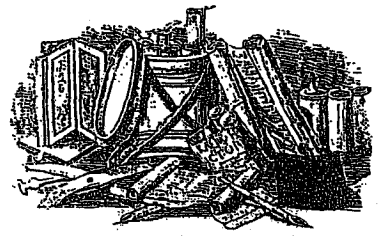
אפרון - עפרון

האתח היית בא מדי יום בימונו אחרי הצהרים יושב תחת ה"יתותה עם ספרך ואברונך ארבע חמש שעות רצופות.
השקפה תרס"ז, ט, 5, II

בחנותי תמצאו כל צרכיכם ניר לכתובה [...]. מעשפות ותיקים, קלפים חוככית [...]. אברונים, צבעים, עטים מכל המינים [...].
הצבי תרס"ט, קכ"ה, I, 4

ר': מלון ב"י;

סיוון, לל"ע י"ב, 70;
רבינו, לל"ע כ, 277-278;
וייס, לל"ע י"ב, 202, 233.

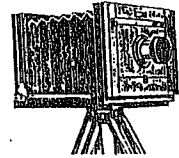
הרוחות של ממשלתנו כי טופה נוראה *נכונה לבוא אל ארצנו [...].
הכבלת תרס"א, ג, י"ח, II

בית פקידות מערף - משרד חנוך, מחלקת חנוך

[ר' גם: מערף; משמרת השכלת העם]
[...] נתמנה בבית פקידות המערף למבקר הספרים והעתונים בלשון עברית.
השקפה תרס"ב, ל"ב, I, 241

בית ציור-אור

[ר' גם: ציור-אור; ציור-אר; תמונה ציור-אורית]
בתחנת הרוח מול "ברכת מאמלה" נפתח מחדש בית ציור-אור הארון ג' טריפונוביץ. בבית הני עשו כל מיני *ציור-אור קטנים וגדולים יפים ב*מקח השוה.
השקפה תרס"ד, י"א, 83, II

בית קאמיסיון - סוכנות למכירת סחורות (צ'ר commission)

אנכי החרמ *מלוא-יד הנני מבית מסחר גדול באדיסא ליסד בארץ ישראל בית קאמיסיון [...]. לכל מיני סחורות ה*מובאות מרוסיה לארץ ישראל ומארץ ישראל לרוסיה כגון עצים לבנין קמת סולת [...].
הצבי תרמ"ז, י"ד, ס"ד, II

בית קברים - בית קברות

[ר' גם: שדה קברות / שדה קברים; חצר מות]
ויבאו ב*שדה הקברים אשר לה*מקלט, ונו אידיא באר בקצרה לפני כל קבר וקבר את מהות האיש הקבור בו ו"תכונתו ו"תולדתו [...]. רק ירדו למטה אל בית הקברים אשר לראשי *בית המקלט.
הכבלת תרס"ב, ו, ד, I

בית קהוה - בית קפה (قهوة)

[ר' גם: בית משתה קאפע]
[...] ולפני בתי הקהוה עומדים שלחנות וכסאות למכביר, ואנשים לרוב יושבים ושותים [...].
השקפה תרמ"ח, ב, 13, I

בית פקודות העיר (*בלדיה) אומר לגבות מכל בית בשכונה הזאת [...]. [מאה שערים]
האר תרמ"א, ד, ב, III

*ספירה של עיר יפו ובנותיה נעשתה בימים האחרונים על ידי בית פקודות העיר, בפקודת ה*קאמאקס.
הצבי תרס"א, ב, 4, III

ר' דוגמה נוספת בערך: בית אסף היתומים.

בית פקידות - משרד ממשלתי, צבא

בפקודה רוממה הורם בן עמנו השר נסים איפענדי ג"יברי פקיד נושא טשרה [צ"ל: משרה] גבוהה בבית פקידות האוצר הפרטי אשר להוד מלכותו [...]. [הרפוי במקור]
הכבלת תרס"ג, ג, י"א, II

על פי פקודת *הדר השולטן נתנה הממשלה זמן של עוד ששה חודשים לכל אדם *להכתב בבית פקידות ה*נפוס מבלי שישלם קנס בעד זה.
השקפה תרס"ב, כ"ג, 176, II

ר': ויס, לל"ע י"ב, 233 (משרד).

בית פקידות העיר - עיריה

[ר' גם: בית מועצות בלדיה; בית מועצות עיר; בית פקודות העיר; בלדיה; ממשלת עיר; מועצת עיר]
אז הוציאו את הארון הסגור מהכנסיה אל שער בית פקידות העיר, שמה עטפוהו ב*מעטפת צמר אדומה יקרת הערך, וישימוהו על מטה נשואה מאת שבעה בחורים [...].
הכבלת תרס"ז, 22, קס"ח, II

בית הפקידות לחזון הרוחות - תחנה אטאורולוגית

[ר' גם: חזון הרוחות]
[...] לפני בוא הסער הזהיר בית הפקידות לחזון